

sygn. akt III AUa 287/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 listopada 2022 r.

**Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie (...) – sędzia:
Urszula Iwanowska, po rozpoznaniu w dniu 24 listopada 2022 r., w S. na posiedzeniu niejawnym
sprawy z odwołania L. W.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o wysokość emerytury

**na skutek apelacji ubezpieczonego od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydziału Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych z dnia 29 marca 2022 r., sygn. akt VI U 995/21**

oddala apelację.

sędzia Urszula Iwanowska

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją z dnia 5 marca 2021 r., znak (...), sprostowaną postanowieniem z dnia 12 maja 2021 r., odmówił L. W. ponownego ustalenia wysokości emerytury przyznanej decyzją z dnia 23 lipca 2018 r. wskazując, że brak podstaw faktycznych i prawnych do przeliczenia świadczenia. Organ rentowy wyjaśnił, że przed przyznaniem emerytury z tytułu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego ubezpieczonemu przyznano prawo do emerytury od (...), o symbolu (...) tj. od ukończenia (...) lat życia, której wypłatę podjęto od 1 maja 2014 r., natomiast nie przyznano mu emerytury wcześniejszej na podstawie art. 46 w związku z art. 29 ustawy emerytalnej, wobec czego podstawa obliczenia emerytury o symbolu (...) z dnia 23 lipca 2018 r. została prawidłowo pomniejszona o pobrane wcześniej emerytury zgodnie z art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej.

W odwołaniu od powyższej decyzji L. W. podniósł, że wbrew ustaleniom organu rentowego nie pobierał emerytury od dnia (...), ponieważ przez kolejne 10 miesięcy pracował zawodowo, a pracę zakończył dopiero z dniem 30 kwietnia 2014 r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie wskazując, że zaskarżona decyzja została wydana prawidłowo, natomiast odwołanie jest bezzasadne.

Wyrokiem z dnia 29 marca 2022 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Powyższe orzeczenie Sąd Okręgowy oparł o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

L. W. urodził się w dniu (...)

W dniu 29 maja 2013 r. ubezpieczony złożył w organie rentowym wniosek o emeryturę. W dacie złożenia wniosku ubezpieczony zatrudniony był w Miejskim Przedsiębiorstwie (...) sp. z o.o. w S.. Fakt ten L. W. odnotował w pkt. 6 wniosku o emeryturę.

W rozpoznaniu tego wniosku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją z dnia 5 lipca 2013 r. przyznał L. W. emeryturę od (...) tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Wysokość emerytury obliczona na podstawie

art. 183 ustawy emerytalnej wyniosła 2.703,95 zł. Jednocześnie wypłata emerytury została zawieszona z uwagi na kontynuowanie przez ubezpieczonego zatrudnienia. Organ rentowy poinformował ubezpieczonego, iż w celu podjęcia wypłaty emerytury powinien przedłożyć świadectwo pracy lub zaświadczenie potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy z każdym pracodawcą na rzecz którego prawa ta była wykonywana bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury.

W dniu 5 maja 2014 r. ubezpieczony złożył w organie rentowym wniosek o podjęcie wypłaty emerytury, dołączając do wniosku świadectwo pracy z dnia 2 maja 2014 r. dokumentujące rozwiązanie stosunku pracy z Miejskim Przedsiębiorstwem (...) sp. z o.o. z dniem 30 kwietnia 2014 r.

Decyzją z dnia 3 czerwca 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustalił wysokość i podjął wypłatę emerytury od 1 maja 2014 r. tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Wobec ustalenia, że emerytura wyliczona wg art. 26 okazała się mniej korzystna, organ rentowy podjął wypłatę emerytury obliczonej zgodnie z art. 183.

W dniu 9 lipca 2018 r. ubezpieczony złożył wniosek o ustalenie prawa do emerytury powszechnej. Decyzja z dnia 23 lipca 2018 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał ubezpieczonemu emeryturę w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego od dnia 1 lipca 2018 r. w oparciu o przepis art. 24 ustawy emerytalnej. Organ rentowy wskazał, że podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji oraz kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego. Jednocześnie wskazał, że podstawa obliczenia emerytury podlega pomniejszeniu o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur, w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy i składki na ubezpieczenie zdrowotne. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia ustalone na dzień zgłoszenia wniosku o podjęcie wypłaty emerytury tj. na dzień 9 lipca 2018 r. Wysokość emerytury obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 wyniosła 3.349,02 zł – $[(273.814,23+615.448,21)-157.835,84]/218,40$.

W dniu 18 lutego 2021 r. ubezpieczony złożył wniosek o ponowne obliczenie świadczenia emerytalno-rentowego zgodnie z ustawą z dnia 19 czerwca 2020 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Po ustaleniu na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach ZUS powyższego stanu faktycznego, który jest niesporny między stronami oraz na podstawie przepisów prawa niżej powołanych Sąd Okręgowy uznał odwołanie za niezasadne.

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że przedmiotem sporu było ustalenie, czy zachodzą przesłanki do ponownego przeliczenia emerytury L. W.. Kwestionując prawidłowość decyzji ubezpieczony domagał się przeliczenia emerytury z zastosowaniem nowelizacji ustawy emerytalnej z dnia 19 czerwca 2020 r.

Zdaniem Sądu Okręgowego zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie dał podstaw do ponownego przeliczenia emerytury ubezpieczonego.

Sąd meriti podniósł, że stosownie do treści art. 194i ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 291; powoływana dalej jako: ustawa) do ustalenia podstawy obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, ubezpieczonego urodzonego w (...) roku, nie stosuje się przepisu art. 25 ust. 1b, jeżeli wniosek o przyznanie tej emerytury zgłosi w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. poz. 1222), pod warunkiem że prawo do emerytury przed osiągnięciem wieku emerytalnego ma ustalone na podstawie wniosku złożonego przed dniem 1 stycznia 2013 r.

Według art. 194j ustawy - kwotę emerytury przyznanej na podstawie art. 24 ubezpieczonemu urodzonemu w (...) roku, który wcześniej pobierał emeryturę wymienioną w art. 25 ust. 1b na podstawie wniosku złożonego przed dniem 1 stycznia 2013 r., ustala się ponownie od podstawy ustalonej z zastosowaniem art. 194i. Przeliczeniu podlega podstawa obliczenia emerytury przyjęta w decyzji o ustaleniu prawa do emerytury.

Mając na uwadze powyższe rozważania i ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy wskazał, że w stosunku do ubezpieczonego nie znajdują zastosowania powyższego regulacje. Przede wszystkim do odwołującego nie ma zastosowania art. 194i ustawy. Z ustaleń stanu faktycznego wynika bowiem, że wniosek o przyznanie prawa do emerytury wcześniejszej ubezpieczony złożył w dniu 29 maja 2013 r., a zatem już po dniu 1 stycznia 2013 r.

Dalej sąd pierwszej instancji wyjaśnił, że do odwołującego nie ma również zastosowania art. 194j ustawy. Z cytowanego wyżej tego przepisu wynika, iż kwotę emerytury przyznanej na podstawie art. 24 ubezpieczonemu urodzonemu w (...) roku, który wcześniej pobierał emeryturę wymienioną w art. 25 ust. 1b na podstawie wniosku złożonego przed dniem 1 stycznia 2013 r., ustala się ponownie od podstawy ustalonej z zastosowaniem art. 194i ustawy, czyli z wyłączeniem zastosowania art. 25 ust. 1b ustawy.

Tymczasem z ustalonego w sprawie stanu faktycznego wynika jednoznacznie, że emerytura wcześniejsza ubezpieczonemu została przyznana na podstawie art. 26, nie zaś na podstawie art. 46 w związku z art. 29 ustawy. W tej sytuacji emerytura powszechna, przyznana ubezpieczonemu decyzją z dnia 23 lipca 2018 r., została prawidłowo pomniejszona o pobrane wcześniejsze emerytury zgodnie z art. 25 ust. 1b ustawy.

Następnie odnosząc się do treści odwołania Sąd Okręgowy podkreślił, że wypłata emerytury przyznanej decyzją z dnia 5 lipca 2013 r. została wstrzymana albowiem ubezpieczony kontynuował wówczas jeszcze zatrudnienie. Dopiero decyzją z dnia 3 czerwca 2014 r., po udokumentowaniu przez ubezpieczonego rozwiązania stosunku pracy z Miejskim Przedsiębiorstwem (...) sp. z o.o. w S., Zakład Ubezpieczeń Społecznych ponownie ustalił wysokość świadczenia i podjął wypłatę od dnia 1 maja 2014 r. tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

Uprzedzając też ewentualne zarzuty ubezpieczonego Sąd Okręgowy wyjaśnił, że okres zatrudnienia do 30 kwietnia 2014 r. został w całości doliczony do stażu pracy L. W..

Reasumując Sąd ten wskazał, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych prawidłowo odmówił ubezpieczonemu zaskarżoną decyzją prawa do ponownego ustalenia wysokości emerytury uznając, iż w przypadku ubezpieczonego, który złożył wniosek o przyznanie emerytury wcześniejszej w dniu 29 maja 2013 r., a zatem po dniu 1 stycznia 2013 r., nadto jego emerytura wcześniejsza nie została przyznana na podstawie art. 46 w zw. z art. 29 ustawy, nie mają zastosowania przepisy art. 194i oraz art. 194j wprowadzone do ustawy emerytalnej na mocy ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. zmieniającej ustawę o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W świetle powyższych okoliczności sąd pierwszej instancji uznał, że zaskarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest prawidłowa, dlatego oddalił odwołanie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Z powyższym wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie w całości nie zgodził się L. W., który w wywiedzionej apelacji wniósł o przeliczenie emerytury zgodnie z przepisami prawa oraz korzyściami, jakie daje apelującemu ustawa z dnia 19 czerwca 2020 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz dodatkowo o przeliczeniach dla rocznika 1953.

W uzasadnieniu skarżący podniósł, że sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu do wyroku z dnia 29 marca 2022 r. błędnie wskazał, iż nie przyznano mu wcześniejszej emerytury, wobec czego podstawa obliczenia emerytury o symbolu (...) z dnia 23 lipca 2018 r. została nieprawidłowo pomniejszona.

Apelujący podkreślił, że przyznanie prawa do emerytury z tytułu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego nastąpiło z dniem (...) Skarżący pobierał jednak emeryturę dopiero od 1 maja 2014 r. Natomiast organ rentowy twierdzi, że przelicza emeryturę wg art. 26 oraz wg art. 183, nie wyjaśniając ubezpieczonemu, na czym polega różnica wg kolejnych przeliczeń oraz dlaczego przeliczenia i wysokość emerytury są dla skarżącego gorsze, emerytura jest niższa.

W ocenie apelującego nie jest rzeczą możliwą, aby przeliczając emeryturę wg nowej ustawy oraz ustawy o roczniku 1953 przysługiwało mu wciąż niższe świadczenie. Praca w warunkach szkodliwych również upoważnia skarżącego do zwiększenia wysokości emerytury.

W odpowiedzi na apelację Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jej oddalenie podtrzymując w całości swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie i w pełni podzielając argumentację faktyczną i prawną zawartą w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. W ocenie organu rentowego apelacja jest oczywiście bezzasadna w całości, bowiem sąd pierwszej instancji w pełni zebrał i dokonał wszechstronnej oceny materiału dowodowego, prawidłowo ustalił wszystkie okoliczności faktyczne sprawy, wyciągnął na ich podstawie nie budzące zastrzeżeń logiczne wnioski i prawidłowo zastosował zarówno przepisy prawa materialnego, jak i przepisy prawa procesowego.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego jest oczywiście nieuzasadniona.

W pierwszej kolejności w odpowiedzi na pismo ubezpieczonego z dnia 1 sierpnia 2022 r., w którym apelujący wskazał, że „... jestem żywnie zainteresowany przebiegiem postępowania w mojej sprawie. Będę brał czynny udział w postępowaniu. Proszę o wezwanie Pozwanego na każdy termin rozprawy”, Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do skierowania sprawy do rozpoznania na rozprawie apelacyjnej i dlatego apelację L. W. od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 29 marca 2022 r. rozpoznał na posiedzeniu niejawnym zgodnie z art. 374 k.p.c. Przepis ten stanowi, że sąd drugiej instancji może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, jeżeli przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. Rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym jest niedopuszczalne, jeżeli strona w apelacji lub odpowiedzi na apelację złożyła wniosek o przeprowadzenie rozprawy, chyba że cofnięto pozew lub apelację albo zachodzi nieważność postępowania.

L. W. wniosku o rozpoznanie jego sprawy na rozprawie nie zgłosił w złożonej apelacji. Takiego wniosku nie zgłosił również organ rentowy w odpowiedzi na apelację, a sąd odwoławczy uznał, że przeprowadzenie rozprawy w tej sprawie nie jest konieczne.

Sąd Apelacyjny w całości podziela i przyjmuje za własne ustalenia faktyczne i rozważania prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku (art. 387 § 2¹ pkt. 1 i 2 k.p.c.).

W odpowiedzi na apelację należy wskazać, że słusznie sąd pierwszej instancji uznał, iż wobec ubezpieczonego nie mają zastosowania przepisy art. 194i i 194j ustawy, bowiem L. W. nie spełnia warunków w nich wskazanych.

Jednocześnie należy z całą stanowczością wskazać, że w odpowiedzi na wniosek z dnia 29 maja 2013 r. (był to pierwszy wniosek o emeryturę złożony przez L. W.) ubezpieczonemu zostało przyznane prawo do emerytury, ale nie była to emerytura z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego, lecz emerytura przyznana w związku z osiągnięciem wieku (...) lat i wykazania pracy w szczególnych warunkach, czyli inaczej mówiąc była to emerytura w wieku obniżonym z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Zatem była to emerytura przyznana na podstawie art. 183 ustawy. Natomiast decyzją z dnia 23 lipca 2018 r. ubezpieczonemu przyznano prawo do emerytury w wieku powszechnym. Z kolei, okoliczność, że wypłatę emerytury w wieku obniżonym podjęto (na wniosek ubezpieczonego) decyzją z dnia 3 czerwca 2014 r., dla rozstrzygnięcia sprawy nie ma żadnego znaczenia.

Skoro L. W. wniosek o emeryturę po raz pierwszy złożył w dniu 29 marca 2013 r. to nie ma do niego zastosowanie art. 194i ustawy, który stawia warunek złożenia takiego wniosku przed dniem 1 stycznia 2013 r., a w konsekwencji nie ma także zastosowanie art. 194j ustawy. W tych okolicznościach brak podstaw do uwzględnienia wniosku o przeliczenie emerytury w związku ze zmianami ustawy emerytalnej wprowadzonymi ustawą z dnia 19 czerwca 2020 r.

Ponadto należy wyjaśnić, że postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych jest postępowaniem odwoławczym i sprawdzającym, a przedmiot tego postępowania określa zaskarżona decyzja. Dlatego w niniejszej sprawie zarówno sąd pierwszej instancji, jak i sąd odwoławczy, analizował czy wobec ubezpieczonego mają

zastosowanie przepisy art. 194i i 194j ustawy wprowadzone ustawą zmieniającą z dnia 19 czerwca 2020 r. W związku z tym sygnalizowanie przez ubezpieczonego w apelacji, iż „Praca w warunkach szczególnych również upoważnia Powoda do zwiększenia wysokości emerytury.”, w tej sprawie nie podlega rozważaniu. Kwestia ta nie była bowiem przedmiotem decyzji z dnia 5 marca 2021 r. Również wskazana przez ubezpieczonego w piśmie określającym wartość przedmiotu zaskarżenia - oprócz różnicy między świadczeniem należnym przy uwzględnieniu wniosku apelującego, a świadczeniem otrzymywanym - kwota 12.000 zł tytułem jednorazowego odszkodowanie, nie była nie tylko przedmiotem zaskarżonej decyzji, ale także postępowania sądowego.

W konsekwencji Sąd Apelacyjny uznał, że apelacja jest nieuzasadniona, a ponieważ brak jest też innych podstaw do wzruszenia trafnego rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego, które sąd odwoławczy bierze pod rozwagę z urzędu - apelację na podstawie art. 385 k.p.c. oddalono.

sędzia Urszula Iwanowska